

Óli Jacobsen

SPANSKA SJÚKAN: KRISTIAN LAT SÍTT LÍV AT BJARGA ØÐRUM LÍVI

Eins og undir corona vóru undir sponsku sjúku fólk, sum settu seg sjálfvan í vága fyri at bjarga øðrum. Hetta fekk álvarsligar avleiðingar fyri summi

4. partur

Ein slík greinarøð sum henda fær ofta nýggja kunning fram. Serligur dentur hevur verið lagdur á at fáa fram persónssøgur í sambandi við sponsku sjúku. Nakrar teirra eru í hesum partinum.

Í 1918 fór Johannes Pauli Poulsen (1896-1975), vanligi kallaður Palli í Horni, á Skála, á navigatiónsskúla hjá Djurholm á Glyvr-um.

Palli var annars kendur fyri at vera sterkur maður, men hann fekk sponsku sjúku og varð ógvuliga ringur.

Læknahjálp var bara í Havn. Tískil varð bátur mannaður, og farið var við Palla til Havnar. Teir høvdu ein harðan røður.

Palli kom fyri seg aftur, men hann helt kortini ikki fram í skúlanum hjá Djurholm.

Men verri gekk hjá Kristian á Sýnini, sum var ein av manningini á bátinum. Hann var ein ungur maður, bara 22 ára gamal. Hann fekk sponsku sjúku stutt aftaná hesa ferðina. Hann kann hava verið smittaður av Palla. Men hava teir verið á sjúkrahúsinum við honum, kann Kristian eisini hava verið smittaður har.

Kristian doyði 9. desember 1918. Hetta var ein av teimum sorgarleikunum, sum vóru í sambandi við hesa sótt.

Tað sást eitt sindur til hansara lagnu í Dimmalætting:

Tann 11. desember 1918 eru hesi tíðindi:

"En ung Mand paa Glibre er i Forgaars død af den spanske

Syge". Annars sæst vist ikki í bløðunum, at nakar annar er deyður á Glyvrum av hesi sjúku.

Í sama blaði er henda lýsing:

At vore kære Søn
Christian Jacobsen
døde i gaar
meddeles herved Slægt og Venner
Glibre, den 10. November 1918
Paa Kærestes, Søskenes og egne
vegne
Maren Jacobsen - Jacob F. Jacobsen
Begravelsen foregaar Fredag den
13. November

(Tað er prentvilla, at tað stendur November. Tað skal vera Desember.)

Henda lýsing er í Dimmalætting 18. desember 1918.

Tak
Herved bringer vi en hjertelig
Tak til alle dem, som stod os bi
under vor kære Søn
Kristian Jacobsens
Sygdom. En særlig Tak
til Fysikus Heerup, Læge
Monberg, Sygeplejerske Frk.
Nicodemussen og pastor V.
Nielsen. Tak til alle dem, der
fulgte ham til hans sidste
Hvilested. Tak til dem, der sendte
de smukke Kranse til hans
Baare.

Paa hans Forlovedes, Søskenes
og egne vegne.
Maren og Jacob F. Jacobsen

Læknin Monberg er vist ikki nógv kendur í Føroyum. Kanska er hann sendur til Føroya at hjálpa við sponsku sjúku. Veit nakar hvør ið sjúkrasystirin,

Marin og Jákup á Sýnini, foreldrini hjá Kristian.

Frk Nicodemussen, er? Hon er neyvan av Skálafjørðinum. Tí kann roknast við, at hon hevur arbeitt á hospitalinum í Havn, har Kristian var innlagdur. Pastor V. Nielsen var presturin á Nesi.

Kristian var komin til giftingar við Maren Egholm úr Leynum, Nøkur ár seinni giftist hon við elsta beiggja hansara, Per á Sýnini. Tey fingu eitt langt liv saman og fingu seks børn.

Vanlukkan rakti aftur familjuna í 1943. Beiggi Kristian, Martin, varð skotin til deyðis av einum týskum flogfari við Misletoe, sum sigldi við fiski til Bretlands. Eftir sótu 13 børn. Tað elsta. Maria, gjørdist kend, tá ið hon svam um Nólsoyarfjørð í 1938. Hon var mamma Ingeborg Vinther.

Annars hevði Kristian eina stóra ætt, sum er úr Niðaragerði í Søldarfirði. Maria Jacobsen hevur í Keraldinum nr. 9 í 2005 ein drúgva grein um ættina, har hundræðtals nøvn verða nevnd. Umframt er eitt ótal av teirra eftirkomarum.

Samtíðarmenn plagdu at tosa um, at Kristian var deyður av "lungapest". Í Tingakrossi í 1918 sást, at lungapest var ein ringur

formur fyri sponsku sjúku, og tað er hana, hann hevur fingið.

Henda frásøgn skal vera eitt minni um ein ungan mann við

bjartari framtíð, sum setti lívið í vága fyri at bjarga øðrum.

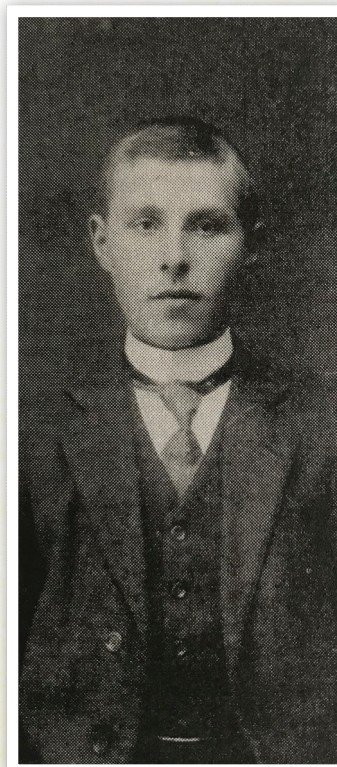
Spanska sjúkan í Vági

Tann almenna søgan um sponsku sjúku er, at hon vardi frá 1918 til 1919 ella 1920. Men í Føroyum vardi hon longri enn tað. Hon hevur vist stungið seg upp við millumbilum.

Tað er ikki fyrr enn í 1922, at vágbingar merkja nakað serligt til sponsku sjúku. Blaðið Føroya-tíðindi er ein góð kelda til tað, sum hendi Suðuroy.

Tann 27.3. 1922 er ein drúgv grein, sum kallast "Den spanske Syge i Vaag". Vit taka brot úr henni:

Den spanske Syge har nu i ca. 3 Uger raset i Vaag. Der er nu ganske faa Huse tilbage, hvor den ikke har holdt sit indtog. 6 Mennesker er hidtil faldet om Offer for Sygdommen, heraf 4 i deres bedste Alder. Der forefindes enkelte ret Alvorlige Tilfælde i Bygden endnu. Ude paa Fjorden ligger der 15 større og mindre Kuttere alle forhindrede af spansk Syge fra at kunne paabegynde Fiskeriet. Alene hos et Rederi har

Jákup Mohr við Misá í Vági upplivdi sponsku sjúku.